

ВИСНОВОК

рецензента

професора, доктора педагогічних наук,
професора кафедри технологічної освіти **Сліпчишин Лідії Василівни**
на дисертаційну роботу **Ребрини Марини Василівни** на тему «**Методика
підготовки майбутніх учителів технологій в умовах освітньо-наукового
кластеру**», підготовлену для подання до захисту у разовій спеціалізованій
вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 014 Середня освіта (трудове навчання та технології)
галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами

Сучасні зміни в освіті, спричинені зовнішніми та внутрішніми чинниками, суттєво підвищують вимоги до підготовки педагогічних кадрів. На часі підготовка учителів технологій нової генерації, спроможних забезпечити відбудову країни, модернізацію промисловості, впровадження STEM-орієнтованих рішень і підтримку інноваційних секторів економіки. Динаміка освітніх реформ і потреби ринку праці актуалізують інтеграцію освіти, науки та виробництва. Аналіз сучасних моделей такої інтеграції показує перспективність використання кластерного середовища.

У науковому дослідженні Ребрини Марини Василівни порушено актуальну проблему підготовки майбутніх учителів технологій в умовах освітньо-наукового кластеру, що зумовлено низкою стратегічних чинників. Передусім це виклики воєнного стану та необхідність подальшого повоєнного відновлення України, де технологічна освіта має стати фундаментом для розвитку людського капіталу та модернізації промисловості. Авторка слушно наголошує на трансформації ролі вчителя технологій, який у сучасних умовах Нової української школи має стати фасилітатором інновацій, здатним працювати в умовах цифрової трансформації та інтеграції науки й виробництва.

Ступінь обґрунтованості та достовірності отриманих результатів

Теоретичний аналіз проблеми, здійснений авторкою, вражає своєю глибиною та системністю. Дисертантка опрацювала понад 250 джерел, серед яких значна частина іноземних. Це дозволило їй здійснити ґрунтовний дефінітивний аналіз ключових понять, зокрема таких, як «освітньо-науковий

кластер» та «інноваційна освітня діяльність в умовах кластеру». Особливої уваги заслуговує третій підрозділ першого розділу, де проведено порівняльний аналіз зарубіжного досвіду підготовки вчителів технологій (США, Фінляндія, Японія). Це дозволило авторці не просто запозичити іноземні практики, а й адаптувати їх до українських реалій через призму кластерного підходу.

Авторкою дослідження з'ясовано, що функціонування педагогічно-технологічного кластера зміщує фокус підготовки з ізольованого навчання на створення гнучкого інноваційного простору, який забезпечує єдність теорії, практики та безперервного професійного розвитку педагогів нового покоління. Цьому допомагає розроблена методика підготовки майбутніх учителів технологій у кластерному середовищі. Вона включає структуровану траєкторію взаємодії учасників кластера, інтеграцію освітніх, наукових і виробничих ресурсів, узгодження освітніх програм, організацію практичної підготовки, стажувань, наставництва, систему моніторингу та оцінювання результатів.

Ефективність методики підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах освітньо-наукового кластера доведена результатами тривалого педагогічного експерименту, у якому взяли участь понад 400 осіб.

Експериментальна частина дослідження характеризується ретельністю і науковою обґрунтованістю. Авторкою адаптовано методику виявлення педагогічних задатків (І. Матійків) з урахуванням специфіки технологічної галузі, що дозволило провести діагностику серед студентів і учнів ліцеїв, забезпечуючи наступність профорієнтації. Статистичний аналіз результатів переконливо доводить перевагу кластерної моделі.

Логічна послідовність викладу матеріалу, узгодженість суджень, узагальненість висновків дають підставу вважати роботу цілісною. Наведені в роботі висновки і рекомендації є достатньо обґрунтованими і достовірними.

Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна дослідження полягає у першому теоретико-методологічному обґрунтуванні організаційно-педагогічних засад підготовки майбутніх учителів технологій саме в кластерному середовищі. Важливим здобутком є розроблена авторська модель підготовки, яка інтегрує теоретичну, практичну та дослідницьку складові в єдиний цикл «Знання – Практика – Дослідження». Формулювання новизни відповідає поставленим у роботі завданням і зробленим висновкам. Набули подальшого розвитку теоретичні

положення щодо кластерної взаємодії, інтеграції цифрових платформ, виробничих практик і STEM-орієнтованого навчання в системі професійної підготовки вчителя технологій на основі кластерного підходу.

Повнота наукових положень у дисертації та наукових публікаціях

Основні результати дисертації висвітлено в 25 науково-методичних працях (15 одноосібних), серед яких є розділ колективної монографії й стаття у Web of Science. Зміст праць переконує, що в них у повному обсязі розкрита тематика дослідження, а також результати достатньо представлені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Публікації автора повністю відображають основний зміст дослідження.

Практичне значення

Практичне значення роботи підкріплено створенням комплексу організаційно-методичного забезпечення, що включає розроблення траєкторії кластерної взаємодії, яка чітко регламентує етапи партнерства між університетом, закладами загальної середньої освіти та виробничими структурами.

Зауваження і дискусійні положення до дисертації

Оцінюючи дисертацію Ребрини М.В. загалом позитивно, виокремимо низку дискусійних питань і побажань:

1. У другому розділі авторка описує використання цифрових платформ (Google Classroom, Moodle). Проте, враховуючи наявність публікації про мультимодальний підхід, було б доречним більш детально розкрити в тексті дисертації механізми інтеграції різних каналів сприйняття інформації при вивченні графічних дисциплін у кластері.

2. У програмі практичної підготовки (Блок В) велика увага приділяється роботі з 3D-принтерами та CNC-обладнанням. Було б доцільно в подальших дослідженнях розширити методичні рекомендації щодо особливостей викладання цих тем саме в умовах інклюзивного освітнього середовища, що є актуальним для сучасної української школи.

3. Описуючи траєкторію кластерної взаємодії та партнерства, авторка виокремлює етап ідентифікації партнерів (освітніх установ, наукових інститутів, виробничих та цифрових структур). На нашу думку, робота значно виграла б, якби в межах розробленого організаційно-методичного забезпечення було чіткіше визначено критерії відбору виробничих партнерів. Це важливо для того, щоб технологічна база підприємства гарантовано

відповідала вимогам STEM-орієнтованого навчання та забезпечувала студентам доступ до інновацій, а не лише до традиційних виробничих процесів.

Вказані зауваження не зменшують високої наукової цінності та загальної позитивної оцінки роботи. Вони мають рекомендаційний характер. Зміст дисертації повністю відповідає анотації та поставленій меті.

Загальний висновок

Дисертація Ребрини Марини Василівни **«Методика підготовки майбутніх учителів технологій в умовах освітньо-наукового кластеру»**, підготовлена для подання до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (трудове навчання та технології) галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», є завершеним дослідженням, яке розглядає актуальну проблему підготовки майбутніх вчителів технологій.

На нашу думку, за актуальністю, новизною постановки та розв'язання проблеми і практичним значенням дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України № 759 від 31.05.2019 р.) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р., а її авторка заслуговує присудження їй ступеня доктора філософії.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри технологічної освіти
УДУ імені Михайла Драгоманова

Підпис Л. В. Сліпчишин	
ЗАВІРЯЮ: зав. канцелярією Українського державного університету імені Михайла Драгоманова	
Підпис <i>[signature]</i>	
« 13 »	07 2026 р.